

JÓ HÍR

V. évfolyam, 8. szám
2008. szeptember 3, szerda
Ára: 174 Ft

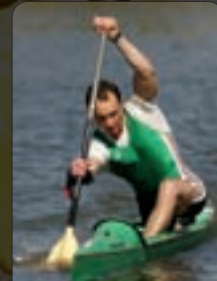
A PÉCSI EGYHÁZMEGYE LAPJA

A vermonti remete
halála *9. oldal*

Máriagyúd Basilica Minor
rangot kapott *10. oldal*

A bajnok utolsó üzenete
20. oldal

A photograph of a narrow, ancient stone path winding through a dense, sun-dappled forest. The path is constructed from irregular, dark grey stones and is flanked by low, rustic stone walls. The surrounding vegetation is lush and green, with sunlight filtering through the trees, creating a play of light and shadow on the path and the foliage. The overall atmosphere is serene and natural.

„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szíveddel, teljes
lelkeddel és egész értelmekkel.”

(Mt 22,34-40)

TARTALOM:

Garadnay Balázs	3
Szemben, mégis egy oldalon	4-6
Visszatekintő	7
Takács Gábor	8
Szűz Mária születése-az emberi gondosság ünnepe	9
Kvanduk Frigyes	10-12
„Boldog vagy, mert hittél...” (Lk 1,45)	13-16
Bognár Attila	16-17
A vermonti remete halála	17
A Basilica Minor cím	18-19
Máriagyűd története	19-20
Kajtár Edvárd	20
Biblia és liturgia II. - Az Isten szava él!	21-23
Haider Márta	
„Az igaz ember hitből él.” (Róm 17,17)	
Dr. Schmidt Pál	
A bajnok utolsó üzenete	
Ecclesiola leánytábor	
Ministránstábor 2008	
Közlemények	

Alapító: A pécsi megyéspüspök
 Felelős szerkesztő: Fazekas Orsolya
 Szerkesztőbizottság:
 Bognár Attila, Garadnay Balázs,
 Gesztesy András, Kajtár Edvárd,
 Kajtárné Tiborcz Mária,
 Kvanduk Frigyes, Takács Gábor
 Szerkesztőség:
 7621 Pécs, Szent István tér 23.
 E-mail: sajtoiroda@pphf.hu
 Fotó: Fazekas Orsolya
 Layout: Komáromi Csaba
 Felelős kiadó: Fény Kft.
 7624 Pécs, Káptalan utca 6.
 Nyomda:
 REPROFLEX Kiadó és Nyomda, Pécs

Szemben, mégis egy oldalon

Garadnay Balázs

Elgondolkodtató a vicces kritika: te megteheted, hogy a hobbidnak élsz és tanítani mész, hiszen házastársad a munkájáért fizetést is kap... Ismerünk azonban olyan családot is, ahol többen is a hobbijuknak élnek. Vajon honnan a bátorságuk?

Nem vállalkozhatunk egy hivatás titkáának megfejtésére, hiszen az még önmagunk előtt is sok tekintetben titok marad. Az indítékok sorában azonban ott sejtjük a tapasztalást: a diákok nyitottak, nyíltak és ártatlanok – eleinte. S hogy mivé lesznek, függ tőlünk, s attól a környezettől, amit magunk alkotunk, s talán alakítunk. Mindenesetre, szemünk előtt zajlanak életük eseményei, s a botladozások vagy megedzik, vagy megbuktatják őket.

Katedrara az a belső szükségesszerűség állítja a pedagógust, hogy az érlelődő ember kincseinek feltárásában és megszületésében segédkezzen. Szeretné, ha diákja elhinné önmaga jószágát, merne jó maradni, és egyre inkább értékesé válna. Sajnos, negatív előítéletek és szerencsétlen tévedések miatt néha kárvallottnak véli magát a diák, s tanárára, mint fizetett ellenségére tekint. Ha új lapot mernénk osztani egymásnak, a legjobbat feltételezve egymásról, nagyobb eséllyel formálódna az európai, s mi több, a keresztény ember.

Az iskola „műhely” legyen, ahol precíz munka folyik. Itt készül a legapróbb alkatrész, ami nagy gondosságot igényel, hiszen minden rendellenesség akadályá válik a gépezet egészében. De itt készítik elő az élet nagy eseményeit is, azokat, melyek később kerülnek felhasználásra. Mind az aprólékos munka, mind a magaslat távlati körvonalazása a Mester irányítása alatt történik. S aki jó szakemberré szeretne válni, bizalmat szavaz oktatójának és mindent elkövet, hogy elsajátítsa a mesterség fortélyait. A „szerelőcsarnok” – fizikailag, életkort tekintve

– az iskolában van, de a szülők végzik benne az asszisztenciát. Az összeállítás, a végső kép kialakítása – a Mester útmutatása alapján – a szülő és a gyermek közös alkotása.

Személyiségi jogokat szoktunk emlegetni. Kezdjük az elején: a személyiségnél. Először az legyen. Arca legyen az embernek, arculata az építménynek, a munkálkodásnak. A tömeg, az arcnélküliség, a jellegtelenység, a semlegesség csak veszélyes, de nem értékközvetítő; erős lehet, de időtálló aligha. Álmainknak nem ez az ígéretes bölcsője.

Az igényesség tesz válogatóssá bennünket, mikor egy lakáscsere során ott-honra vágyunk, s nem elégszünk meg a tucatmegoldással. Az alkotó fantázia remekművei jelennek meg életünk minden területén: építészetben, irodalomban, a művészet minden ágazatában. De minden tervező, poéta és zenész először megtanulta az alapozást, statikát, versszerkezetet és összhangzattant. A klasszikusok mondatfűzésén csiszolta önmagát és fogalmazta saját hangvételével. S mikor már jól ismerte az elemek tulajdonságait, s tudta, mitől mi várható, bátor, egyéni lépésre szánta el magát: szülni mert, életet adott önmagából, másoknak. Megalkotta az újat, a Teremtő társaként, önmagát adva aktív részesként Isten nagyszabású tervéhez. S a végtelen koncepció emberi formát öltött, s magán hordja Isten keze nyomát.

Az ember nem adhatta volna tovább, ha nem kapja. Nem kapta volna, ha nem fogadja el. Nem fogadta volna el, ha nincs, aki ráhangolja, akire bizalommal tekinthet annak idején, aki megszeretteti vele az alkotást, az ajándékozást, ha nem hall hiteles valómást arról, hogy ez a világ szebbé tehető.

Elkezdődött egy új tanév, új lehetőségekkel: hogy a nagyon régi, első, ősegyeség munkálói és mai valósága legyünk. •

Bonyhádvarasd megújult temploma

Ismét bebizonyították a bonyhádvarasdiak, hogy összefogással sok mindent el lehet érni. A falu lakosai már számtalan alkalommal igazolták, hogy fontos nekik a lakóhely, a hely szépsége, biztonsága. Idén közös összefogással és a Pécsi Püspökség támogatásával újult meg az 1793-ban Szent Jakab apostol tiszteletére épített templom tornya. A 15 millió forintos beruházáshoz a falubeliek és a helybéli Vöröskereszt tagjai közel négymillió forintot gyűjtöttek, míg a német kisebbségi önkormányzat 3,5 millió forintot nyert

pályázaton. Ezen felül még az idei költségvetésből 1,5 forinttal támogatta a felújítást a helyi önkormányzat és a német kisebbségi önkormányzat. Bár a kereszt már május 5-én déli 12 óra óta díszleleg a torony tetején, a megáldásra a kiegészítő munkálatok elvégzésekor, augusztusban került sor. Nagy ünnep volt az 500 lakosú település életében, amikor Mayer Mihály megyéspüspök megáldotta a felújított templomtornyot.

Juhász Ferencné polgármester a templomban mondott beszédében megköszönte minden segítő kéz munkáját, az anyagi hozzájárulásokat és az összetartó erőt. Beszéde végén Forrai István szavait idézte:

*„Zeng a harang hívó szóval
E szép ünnep reggelén
Ezt a hangot nem feledjük,
Amíg halljuk van remény.*

*Bárhol járunk a világban,
Lehet tavasz, lehet nyár!
A kis falu harangszava
Minden embert hazavár!”*

Havasboldogasszony búcsú

Amár hagyományos Havasboldogasszony napi búcsúnapokat tartották Pécsen a Havihegyen *augusztus 2-5-ig*. A négy napos ünnepségsorozatban magyar, német és horvát nyelven végeztek szertartásokat. A templom XVII. századi építése óta zarándokhely a Havihegy. A szájhagyomány szerint a város lakossága élő láncot alkotott az Ágoston tér és a hegytető között. Kézről-kézre adogatva adták fel a téglákat az építkezéshez, közben szent énekeket daloltak és imádkoztak. Erre emlékezve hoznak fel egy-egy követ a búcsúsok mind a mai napig és helyezik el a Fájdalmas Szűzanya szobrának talapzata köré.

Valamikor a környező magyar, horvát és német lakosú falvakból gyalog jöttek processzióval a búcsúsok a Havas Boldogasszony ünnepére. Az Ágoston térről indultak fel a nyári kánikulában a meredek Felsőhavi utcán a Havihegyi kápolnához templomi zászlókkal, keresztekkel. Három helyen álltak meg vezeklő szívvel énekelni, imádkozni. A Felsőhavi utca és a Majtényi Ferenc utca kereszteződésében álló keresztnél, a Hegyalja utca kereszteződésében lévő keresztnél, valamint a Felsőhavi utca végén álló Magyarok Nagyasszonya szobornál. A vásáros sátrak nemcsak a Havihegyi úton álltak a templom körül – mint ma –, hanem végig kétoldalt a meredek Felsőhavi utcán is. •

„A nevetéskor kicsorduló könnyeidet, nem kell elsírnod!”

Augusztus 24-n egy hétre az alsószentmártoni Szent Márton Caritas Alapítvány vendégeként hozzánk érkezett a Bosznia-Hercegovina – Magyarország – Románia turné útján lévő Juppino (Josef Steinbusch szociális munkás) bűvész-bohóc cirkuszigazgató és társulata az Achener Kinderzirkus Pinocchio (Acheni Pinokkió Gyermekcirkusz).

Elsősorban olyan helyeket látogatnak meg, ahol gyerekek nehéz helyzetben élnek.

A helybeli gyermekek lehetőséget kapnak, hogy a cirkusz szereplőivé válva a figyelem középpontjába kerüljenek.

„Nem a teljesítmény a legfontosabb, hanem az az élmény, hogy nemzetiségi-, vallási- és kulturális különbségeink el-lenére képesek vagyunk egy cirkuszi programot betanulni és a publikumnak előadni. A szereplők és a publikum az együttnevetés és közös öröm pillanatait képesek ajándékozni egymásnak.”
– vallja Juppino.

Délutánonként a Szent Márton Caritas Alapítvány Közösségi Házában 40-50 általános iskolás korú gyerek nagy élvezettel gyakorol a cirkuszi szakemberekkel (Juppino, Nils, Carmen) és készül a péntek délután 16 órakor kezdődő előadásra. Addigra felépül a Közösségi Ház kertjében a cirkuszi sátor és kezdődhet a másfél órás előadás. •

További információ:

www.ac-kinderzirkus-pinocchio.de

vagy:

Molnár Éva szociálpedagógus 30/8624210

vagy:

Lankó József lelkész

Ünnep a gondozó otthonban

Szent Lőrinc vértanúra emlékeztek Pécsen a Püspökség fenntartásában működő Szent Lőrinc Gondozó Otthonban. Az ünnepi szentmisét Mayer Mihály megyéspüspök mutatta be az egyházmegye papjaival, majd a szentmise után megáldotta a Szatyor Győző fafaragóművész által készített haranglábat. A hozzá tartozó harangot Müller Ede és Hadicsay Sándor adományozta az otthonnak. •

Visszakapta tornyát a berkesdi templom

Felkerült a helyére a Pécsi Egyházmegye Berkesd nevű településén lévő, Szemplótelen Fogantatás tiszteletére épült templom felújított tornya.

A falu közepén magasodó templom 1896-ban épült.

Számos felújításon esett már át, azonban most vált szükségessé a templom-

torony újradesztkázása és bádgozása, valamint a külső festés. A munkálathoz – melyek költsége több mint 10 millió forint – közel 5 millió forintos

adománnyal járultak hozzá a faluban élő hívek és az elszármazottak. A tornyot és a rajta lévő keresztet *augusztus 16-án* emelték helyére. •

Augusztus 20. Pécsszabolcson

Szent István királyra emlékeztek Pécsszabolcson is, az ősi bányász településen *augusztus 20-án*. Az ünnepi püspöki szentmisén a Feketegyémánt Fúvószenekar végezte a zenei szolgálatot, majd a végén megáldotta az új kenyeret Mayer Mihály megyéspüspök. •

Bártfa utcai búcsúünnep

Búcsúnapiját tartotta a pécsi Szent István templom *augusztus 20-án*. A délelőtti 10 órakor kezdődő szentmise után *Dr. Kellermayer Miklós* egyetemi tanár tartott méltatást szent királyunkról, majd a templomkertben folytatódott a közös ünneplés. A búcsúnap ünnepélyesebbé tételében *Fábri Géza* kobzos előadóművész és *Ivanics Tünde* a népművészet ifjú mestere működött közre az általuk előadott ősi csángó énekekkel. •

Idén is óriás ünnepi kenyérral tisztelte meg Püspök urat a Pécsi Sütőipari Rt. A kenyeret a Püspöki Palotában adták át.

Szűz Mária születése – az emberi gondosság ünnepe

Takács Gábor

Madách a Tragédia elején a működő gépezetet egykedvűen szemlélő Istent képébe zsúfolja mindannyiunk tapasztalatát: a napok szokásos egymásutánjának szürke benyomását. Ahogy mi számtalan esetben tétlenül állunk szemben a világ dolgaival, úgy ott Isten nézi tehetetlenül a nagy világ-mechanika működését. Pedig tudjuk, hogy Isten atyasága számunkra a gondosság elképzelhetetlen hófokán törődik velünk, hiszen a hajunk szálát is számon tartja (Lk 12,6).

Ez a gondosság mindig érvényesül üdvösségünk történetében, még akkor is, ha a szemünk elől rejtve marad. A Szűzanya születéséről sem olvasunk a Szentírásban, hanem Szent Anna és Szent Joakim nevét a jámbor legendákba vesző hagyomány őrizte meg.

Úgy tűnik Isten nem tartotta fontosnak, hogy Mária életébe látható módon beavatkozzon. Választottainak Isten sok helyütt még a nevére is ügyel, így kap Jézus is nevet, vagy éppen az Ószövetség nagy alakja Keresztelő János.

Úgy tűnik azonban, hogy Jézus nagyszülei, édesanyjának születését az Atya gondosan elrejtette a szigorúan ellenőrizhető isteni történetírás elől, mintha nem akarta volna, hogy a nagyszülők alakja emberi számbavételt és elismerést kapjon. Pedig éppen életük műve leányukban teljesedik be. Ők az ószövetségi mindennapi rend szerint éltek életüket. A családi élet mindennapos

dolgai között, leányuk születésével egy egészen más világ jelenik meg. Biztosan rácsodálkoztak leányuk tiszta lelkületére és vallásosságára. A szep-lőtelenül fogantatott mivel ott is jelen volt és volt szemük hozzá, hogy leányukat eszerint neveljék. Volt bátorságuk, hogy a család egy tagját Istennek szánják.

Szent Anna és Joakim Isten kiváló munkatársai voltak a családi élet területén; az élet természetes, jócskán szürkén feltűnő folyamában Isten ajándékainak művelői voltak. Nem utasították el a leányukban megjelenő kegyelmi javakat, ha szolgálták mindazt, amit az üdvösséget munkáló Istenünk már nekünk, a jövőnek szánt. •

„Boldog vagy, mert hittél...”

(Lk 1,45)

Kvanduk Frigyes

Ha egy sötét helységben hirtelen fény támad, akár csak egy pilanatra, átlátjuk az egész szobát anélkül, hogy minden részletet világosan megfigyelnénk. Így vagyunk Máriával. Rávilágít egész emberi életünkre anélkül, hogy minden részletet világosan fölfognánk.

Őt „földi életének végeztével az Úr testben és lélekben fölvitte a mennybe” (Lk 59); benne azt tiszteljük, Aki él. Mária már otthon van, beérkezett a halálon túli célba. Ő végérvényesen meg van mentve.

Bár mindig keressük a halál – és minden életet korlátozó tény – meghaladását, de mi olyan világhoz tartozunk, amelyben a halál előfeltétele az életnek. A születés részvétel a halálban. Minden szándékunk ellenére, életet világra hozni azt is jelenti, hogy az életet szolgáló szükségszerűen megnyitja magát a halál előtt. Mária Istenszülő. Azt hozta világra, aki a halált halálra ítélte. Mária istenanyasága „új születés”, a szülésnek új formája, amely ugyanakkor teljesen beépül a régibe. Ebben a születésben az élet áttörő győzelmet arat, a halált végérvényesen maga mögött hagyja. Ebből a születésből csak élet fakad. Ez az új élet már nem követeli, hogy az előző tűnjön el.

A mi életünk megváltott világa

azonban nem érvényesül teljesen mert bűnösök is vagyunk; a kegyelem töredékesen van jelen mindennapjainkban. Ahol viszont a kegyelem a maga teljességében megmutatkozik – Üdvözlégy Mária kegyelemmel... – ott az egész élet, az üdvösség van jelen. Végérvényesen csak Isten által, csak Istenben lehetséges a keresett élet. Halandók maradunk akkor is, ha félrevezetjük magunkat, ha azzal a vággyal rendezzük be életünket, hogy megállunk a saját lábunkon. Ennek az öntörvényű életnek a végeredménye a halál,

Ha viszont valaki teljesen átadja magát a kegyelemnek, és nem magára épít, akkor a teljes ember megy át az üdvösségbe, mert Isten a saját életében őrzi meg.

mint az egész élet kérdésessége, nincs semmi, ami bevilágítaná.

Ha viszont valaki teljesen átadja magát a kegyelemnek, és nem magára épít, akkor a teljes ember megy át az üdvösségbe, mert Isten a saját életében őrzi meg. Maradéktalanul legyőzött Benne mindaz, ami a hittel szemben áll.

Mária mennybevitelében arról van szó, hogy aki az Úr Jézust szülte – aki a

hitet a keresztség legbensőbb lényegét korlátlanul birtokolta, akiben az Istenhez tartozás egész ereje megvalósult, abból eltűnt a halál.

Jézus élete során tanítványokat hív „*hogy vele legyenek, és hogy elküldje őket*” (Mk 3, 14). Vele kell lenniük, hogy megismerjék, amely nem lehet osztályrésze azoknak akik őt csak kívülről látták. A tanítványnak nála kell lenni, hogy Jézust az Atyával való egységből megismerje, és így titkának tanúja lehessen. A tanítványi helyzet legmélyebben Máriára áll, de másként, mint az apostolokra. Pál írja a Korinthusiaknak „*egy Urunk van, Jézus Krisztus, aki által minden van, s aki által mi is vagyunk*” (1Kor 8, 5). Ennek a kijelentésnek felszabadító ereje van, megtisztítja az életet. Bármilyen sok isten is legyen az életünkben, csak egy az Isten és csak egy az Úr. Ha Övéi vagyunk, minden más elveszti az istenség ragyogását, nincs fölöttünk hatalma semminek. Csak az egy Istenbe vetett hit teszi értelmessé, – racionalizálja – valóban az életet – halált; ha ez eltűnik ott csak látszólag, csak részben lesz ésszerű a világ, az élet. Ennek a rációnak a világosságába állítani a világot, ez Krisztus hírnökeinek központi feladata. Mária ezt az életpályát járta végig egész odaadásban – mélységben, ennek hírnöke Ő a halállal szemben is: a Mennybe Fölvett. •

Európai örökségünk című könyvet ajánljuk az olvasó figyelmébe. A pécsi és a djakovói egyházmegye mutatkozik be a kiadvány lapjain keresztül, mely több száz fotóval, szakmai szöveggel kínál virtuális kirándulást. Értékes ajándék lehet barátainknak, ismerőseinknek a négy nyelven (*magyar, angol, horvát, német*) megjelent kötet és a hozzá tartozó, szintén négy nyelvű DVD. Megvásárolható Pécsen a Káptalan utca 6. szám alatt, valamint a Hunyadi út 11-ben.

A vermonti remete halála

azaz hogyan mentsük meg Magyarországot

Bognár Attila

Nem szándékozom nekrológot írni. A nekrológ sztereotípiás műfaja nem illik ehhez a hatalmas életmű méltatásához. Méltatni sem szándékozom. Nincs elégséges tudásom és ismeretem, hogy felületesen, néhány hányaveti gondolattal címkéket ragasztgassak. Csak ne menjünk el bután és bambán, mintha nem történt volna semmi.

A történelem vastkos, veretes kapuként is elképzelhető, ha nem vonatkozta volna magára Krisztus. (Jn 10,7) Ha Krisztus megértésének kulcsa a szentek titkában is rejlik, mennyivel inkább értelmezhető a történelem azon „kulcsfigurák” által is, akik a dátumok, háborúk és békék, egyezmények és egyezkedések, magasságok és mélységek világát beemelik a gondviselés írta időfolyam lassan hömpölygő sodrásába.

Még kamasz gyerekként olvastam el a *Hogyan mentsük meg Oroszországot?* – című művét. Mivel már akkor is úgy olvastam, hogy az általam fontosnak vélt részeket, gondolatokat aláhúztam az olvasott könyvben, később papként prédikációkban sokszor idézhettem ezeket a kiemelt részeket. Legenda helyett mérce lett a neve. Az erkölcs, az isteni törvények örök, elvülhetetlen és megmásíthatatlan igazságainak prófétájává

hívta meg Szolzenyicint az Isten. Ha zarándoklásának állomásait felidézük, ha keresztútjának stációit szemléljük, joggal érlelődik a kérdés: lehet, érdemes egy ilyen világban élni? Mit mond a Mester tanítványa? *„Nem a Birodalom tág határaihoz kell ragaszkodnunk, hanem szellemünk tisztaságához a megmaradt területen.”* Egy aláhúzott gondolat a fent említett könyvből. De egyetlen egy mondatért is lehet kiát-

kozott az ember. Amit a kommunis-tákról írt sommás megállapítás. Nem is maradt, nem is maradhatott következmények nélkül. Mert nem csak a cselekedeteknek, a szavaknak is van következménye. A gondolatoknak is van következménye. Mert mindennek meg van az értelmességen belüli határon kijelölt helye. Ha időnként ez a hely szűkösnek is bizonyul, annál tágasabb az ég, s ha megnő a látóhatár vigyázni kell a lélekre, mely szárnyalni akar. Szolzenyicin nem a „csinálás” műfaját űzte. Ahogyan Alkotójától elleste, alkotott. A már meglévőből. Az elkorcsosult és elaljasult emberre nem csak ráakasztgatta az angyali szárnyakat, hanem szíveket formáló tehetségével, egyéni és közösségi sorsának hiteles értelmezőjeként hitet tett a szeretet civilizációjának realitása mellett. Egy másik idézet szerint: *„Bármihoz fogjunk, bármin gondolkodjunk mai (politikai) életünkben, senki sem számíthat semmi jóra mindaddig, amíg könyörtelen akaratunk pusztán az érdekeink után lohol, nem törődve nem-hogy az isteni igazsággal, de még a józan erkölccsel sem.”*

A barátunk írt levélből fakadó kényszerű magyarázkodás, a realitásból fakadó valóságghú ábrázolástól megrettenő az államapparátus szervezkedése, a munkatáborok szörnyűsége, majd az emigráció keservessége sem tett kárt Szolzenyicin elhivatottságában. Krisztusba vetett töretlen bizalma erősítette azt a hitet, amely által még ha oly távoli is az igazság és a béke csókváltása (Zsolt 85,11), a földből, az ember szívéből előbb-utóbb kisarjad a kiengesztelődés.

A XX. század lezárulása nem a Gulág, a szovjet munkatáborok világa, hanem Szrebrenica. Majd egyszer e mélység-

nek is megszületik a prófétája. Szolzenyicin mondotta: *„A föld csodálatos, áldott képessége, hogy termést hoz. És jaj azoknak a közösségeknek, amelyek nem tudnak élni e képességével.”* Azonnal a Lélek gyümölcseire gondolunk, mely szeretet, öröm, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás Szent Pál apostol szerint. (Gal.5,22-23)

Amikor 1990-ben miután visszakapta az állampolgárságát, 1994-ben hazatért szeretett hazájába, hogy fáradhatatlanul hirdesse az erkölcsi megújulás szükségességét, az abból fakadó felelősséget és társadalmi-közösségi szolidaritást. Sokan megmosolyogták, naivság bélyegét sütve rá. Valahogy úgy mosolyognak, mint Pilátus mosolygott kínjában a nép nevében kikényszerített sommás ítélet és az isteni törvény eleven ereje között vergődve. Az igazság megértéséhez pedig mindig kell egy kulcs. Ez a kulcs kinyitja a Könyvet, megszegei a töretlen időt, és belelapoz. (Pilinszky János: *Introitusz* című verse alapján)

Alekszander Isszájevics Szolzenyicin nevét illik tudni. Illik megtanulni. Illik olvasni. A történelmet az ilyen próféták írják Isten gyermekeinek üdvösségtörténetévé, ahol a Bárány menyegzős lakomáján minden és mindenki helyére kerül a sok-sok helycsere, háborúskodás és viszály után.

Élt 89 évet. Egyesek szerint túl sokat, mások szerint keveset. Eltemették. Nem végleg. Csak átadták őt az örökévalóságunknak. •

Istentiszteleti és szentségi kongregáció

A Basilica Minor cím

Az „Egyház Háza” vagy Isten és a keresztény közösség háza mindig is sajátos jele volt magának a szent Egyháznak, Krisztus jegyesének, amely jelen van és zárandokol a világban.

Az ő szépségét és ragyogását, valamint a liturgikus szertartások végzésére való alkalmasságát különböző időkben a megfelelő normák alapján állapították meg.

Az egyházmegye templomai közötti első hely és a legnagyobb méltóság a székesegyházat illeti, amelyben ott van a „cathedra”, amely a püspök, az egyházmegye pásztoráé tanítóhivatalának és hatalmának jele, és a közösség jele Péter római katedrájával. Ezután következnek a plébániatemplomok, amelyek az egyházmegye különféle közösségeinek székhelyei. Továbbá a kegyhelyek, amelyekhez az egyházmegye és más helyi egyházak hívei zárandokolnak el.

Rítuskongregáció (AAS 1968, 536-539) 1968. június 6-án kihirdetett „Domus Dei” határozatában kerültek megállapításra.

A legújabb liturgikus dokumentumokat és az elmúlt évek tapasztalatait figyelembe véve, az Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció szükségesnek ítéli, hogy a fent említett normákat a mai körülményekhez igazítsa, az alábbiak szerint.

I. A BASILICA MINOR CÍM ELNYERÉSÉNEK FELTÉTELEI

1. A templom, amely számára a bazilika címet kéri, liturgikus szertartással legyen Istennek felszentelve, és legyen központja az egyházmegyei liturgikus és lelkipásztori tevékenységeknek, főként a legszentebb Eukarisztia, a bűnbánat és más szentségek ünneplésének, a liturgikus normák hűségének megtartásával és Isten nép-

kívánalmi szerint legyenek elhelyezve (vö. Missale Romanum, Institutio generalis, 253-280).

3. A templom az egész egyházmegyében örvendjen bizonyos ismertségnek, például, mert valamilyen különleges történelmi, vagy vallási esemény alkalmával építették vagy szentelték fel Istennek, vagy, mert abban egy szent testét vagy híres ereklyéjét őrzik, vagy ott egy szent képet különleges módon tisztelnek.

Meg kell vizsgálni a templom értékét, jobban mondva történelmi fontosságát és művészeti szépségét.

4. Azért, hogy a liturgikus év folyamán a templomban a különféle idők szertartásait dicséretesen lehessen megtartani, szükséges, hogy megfelelő legyen azon papok száma, akik ennek a templomnak liturgikus és lelkipásztori ellátásában, és főleg az Eukarisztia és a bűnbánat szentségének ünneplésében közreműködnek (legyen megfelelő a gyóntatók száma is, akik meghatározott időben a hívők rendelkezésére állnak).

Őszentsége XVI. Benedek Pápa az Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció 2008 június 24-én, Keresztelő Szent János születése ünnepén kelt Határozatával a Máriagyűdi Kegyetemplomot Basilica Minor rangra emelte. Az ünnepélyes kihirdetésre 2008. szeptember 14-én vasárnap, Kisboldogasszony főbúcsúján kerül sor. A kihirdetést és az ünnepi szentmisét Julius Janus nuncius Úr fogja végezni.

Mindezek és egyéb más elnevezésű templomok között van néhány olyan is, amelynek különleges jelentősége van a liturgikus és lelkipásztori élet szempontjából, ezeket a Pápa a „basilica minor” címmel tüntetheti ki, amelyben kifejeződik a Római Egyházzal és a Pápával való különleges köteléke.

A „basilica minor”-ra vonatkozó normák a II. vatikáni zsinat után, a Szent

ének tevékeny részvételével, legyen példaértékű mások számára az ezekre való felkészítés és kiszolgáltatásuk.

2. Annak érdekében, hogy valóban méltó és példás szertartásokat lehessen végezni, a templomnak megfelelő nagysággal és a szentélynek elegendő tágassággal kell rendelkeznie. A különféle elemek, amelyek a liturgikus szertartáshoz szükségesek (oltár, ambó, a celebráns széke), a megújított liturgia

lérésében közreműködnek (legyen megfelelő a gyóntatók száma is, akik meghatározott időben a hívők rendelkezésére állnak).

Ezenkívül szükség van elegendő számú szolgálattevőre és egy megfelelő kórusra, hogy zenével és szent énekkel is segítsék a hívők részvételét.

II. A BAZILIKA CÍM MEGADÁSA ÉRDEKÉBEN BEADANDÓ DOKUMENTUMOK

A dokumentumok, amelyeket el kell küldeni az Istentiszteleti és Szentségi Kongregációhoz:

1. A hely ordináriusának kérvénye, abban az esetben is, ha a templom egy szerzetes közösségé van bízva;

2. A Nihil obstat, vagyis a nemzeti püspöki konferencia kedvező elbírálása;

3. Írások, vagy egy beszámoló a templom eredetéről, történetéről és vallási életéről (*istentiszteleti és lelkipásztori élet, utalással a társulatokra és a szeretetszolgálatra*);

4. Egy fotóalbum, amely illusztrálja külső formáját, a belsejét, különös tekintettel arra, hogy milyen a szentély (*oltár, ambó, celebráns széke*) és más helyek, valamint a szertartásokhoz használt helyszínek (*papok és szolgáltatók székei, keresztlő kápolna vagy keresztlő kút, az Eukarisztia őrzési helye, a bűnbánat szentségének felvételére kialakított hely*) elrendezése;

5. Információk a templomról, amint azt az erre a célra készített „Kérdőív” jelzi, amit ki kell tölteni és el kell küldeni a hivatalhoz.

III. A BAZILIKA FELADATAI ÉS KÖTELESSÉGEI LITURGIKUS ÉS LELKIPÁSZTORI TÉREN

1. A „basilica minor”-ban liturgikus feladattal megbízott csoportok, ismeretterjesztő speciális kurzusok, találkozó-sorozatok és más ilyen típusú kezdeményezések által mozdítsák elő a hívők liturgikus képzsését.

A bazilika kezdeményezései között kapjon kiemelkedő helyet a Pápa és a Szentszék dokumentumainak tanulmányozása és népszerűsítése, főként azoké, amelyek a szent liturgiára vonatkoznak.

2. Nagy gondot fordítsanak a liturgikus év szertartásainak előkészítésére és lebonyolítására, különösen az adventi, karácsonyi, nagyböjti és húsvéti időben.

Nagyböjten, ahol őrzik a helyi egyház összehívásának hagyományos formáját a római „stációk” példája szerint (vö. Missale Romanum, initio Temporis Quadragesimae; Caeremoniale Episcoporum, 260-262.) nagyon ajánlatos, hogy az ilyen „stáció-szertartás” megtartására a bazilikát válasszák ki.

Nagy odaadással hirdessék Isten Igé-

jét mind a homíliák, mind a rendkívüli prédikációk alkalmával.

Mozdítsák elő a hívők tevékeny részvételét mind az Eukarisztia, mind pedig a zsolozsma ünneplésében, főleg a reggeli és az esti dicséret imádkozásával. Ezenkívül gyakorolhatják a hiteles népi jámborság formáit.

3. Mivel a liturgikus cselekmény nemesebb formát ölt, amikor énekkel kísérik, ez oly módon valósulhat meg, ha a hívők csoportjai bekapcsolódnak a mise különböző részeinek éneklésébe, főleg az „ordináriumokba” (vö.

Sacrosanctum Concilium konstitúció, 54.; Szent Rítuskongregáció, Instructio Musicam Sacram, 1967.március 5.).

Egy olyan bazilikában, ahol különböző nemzetiségű és nyelvű hívők is gyakran megfordulnak, jó, ha a hívők együtt tudják énekelni latin nyelven (vö. Missale Romanum, Institutio generalis, 19.) a Credo-t és a Pater noster-t, egyszerűbb dallamot követve, mint amilyen például a gregorián, „a római liturgia saját éneke” (vö. Sacrosanctum Concilium konstitúció, 116.).

4. Hogy a közösség különleges kötelékét hangsúlyozzák, ami egyesíti a „basilica minor”-t Péter római katedráljával, minden évben különleges gonddal ünneplik meg:

- Szent Péter székhelyének ünnepe (február 22.);
- Szent Péter és Szent Pál apostolok főünnepét (június 29.);
- a Pápa megválasztásának vagy legfőbb pásztori szolgálata kezdetének évfordulóját.

IV. FELHATALMAZÁSOK A BASILICA MINOR CÍMHEZ

1. A napot, amelyen nyilvánosan bejelentik, hogy a templomnak az Apostoli Szentszék a bazilika címet

adományozta, készítsék elő és ünneplik meg megfelelő prédikációkkal, ima-virrasztásokkal, és más szertartásokkal, a cím ünnepélyes kihirdetését megelőző és követő napokban.

Ezekben a napokban a misét és a zsolozsmát lehet mondani a templom titulusáról vagy szentjéről, vagy arról a szent képről, amelyet különösen is tisztelnek abban a templomban, vagy a „helyi egyházért” vagy a „pápáért”, amennyiben nem ütközik eggyel sem a liturgikus napok rangsorában - I,1-4.; II,5-6. - felsoroltakkal (vö. Normae universales de Anno Liturgico et de Calendario, 59.).

A cím ünnepélyes kihirdetésének a napján a mise vehető a napról, vagy a fent említettek közül a liturgikus rubrikák szerint. A szertartás kezdetén, a Gloria előtt kerüljön felolvasásra az élő nyelvre lefordított apostoli bréve vagy a megadási határozat, amely a templomot bazilikává emeli.

2. A hívők, akik a bazilikát hívő lélekkel látogatják és ott valamely szent ünneplésben részt vesznek vagy legalább a Miatyánkot és a Hiszekegyet elimádkozzák, a szokásos feltételek mellett (gyónás, áldozás, és imádság a Pápa szándékára) teljes búcsúban részesülhetnek:

- a bazilika felszentelésének évfordulóján;
- a titulus liturgikus megünneplésének napján;
- Szent Péter és Szent Pál apostolok főünnepén;
- a bazilika cím megadásának évfordulóján;
- évente egy olyan napon, amelyet a hely ordináriusa határoz meg;
- évente egy olyan napon, amelyet minden egyes hívő szabadon választhat meg.

3. A bazilika zászlóin, berendezésin és pecsétjén használható a pápai szimbólum, vagyis az „egymást keresztező kulcsok”.

4. A bazilika igazgatója, vagyis aki a bazilika élén áll, hivatalának gyakorlásakor használhat – a reverenda vagy a szerzetesi ruházata és a karing fölé – fekete színű mucétumot, piros szegéllyel, gomblyukakkal és gombokkal.

A Kongregáció székhelyéről 1989. november 9-én, a Lateráni Bazilika felszentelésének ünnepén.

Eduardo Martínez BÍBOROS, PREFEKTUS
+ Kada Lajos THIBICAI CÍMZETES ÉRSEK, TITKÁR

MISEREND: VASÁRNAP 8-KOR ÉS 10-KOR, HÉTKÖZNAP: MÁRC. 28-IG 17 ÓRAKOR; MÁRC. 30-TÓL SZEPT. 26-IG 19 ÓRAKOR; SZEPT. 28-TÓL 17 ÓRAKOR.

Zarándoknapok 2008

SZEPTEMBER 21. Idősek, betegek, özvegyek búcsúja
SZEPTEMBER 28. Órangyalok búcsúja
OKTÓBER 5. Magyarok Nagyasszonya búcsú
NOVEMBER 30. A Kegyetemplom felszentelésének évfordulója
DECEMBER 7. Szeplőtelen fogantatás búcsú

Zarándoknapok 2009

FEBRUÁR 1. Gyertyaszentelő Boldogasszony búcsú
MÁRCIUS 22. Gyümölcsoltó Boldogasszony búcsú
ÁPRILIS 26. Házások búcsúja
MÁJUS 3. Édesanyák búcsúja
MÁJUS 10. Sérült gyermekek és felnőttek zarándoklata
MÁJUS 24. Urunk mennybemenetele búcsú
MÁJUS 31. PÜNKÖSD FŐBÚCSÚ – a cigányok részvételével
JÚNIUS 7. SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJA – HORVÁT FŐBÚCSÚ

JÚNIUS 28. Péter-Pál búcsú
JÚLIUS 3-5. SARLÓS BOLDOGASSZONY – IFJÚSÁGI BÚCSÚ

JÚLIUS 12. A gyermekek búcsúja
JÚLIUS 19. Kármelhegyi Boldogasszony búcsú
JÚLIUS 26. Szent Anna és Joachim – a nagyszülők búcsúja
AUGUSZTUS 9. Havas Boldogasszony búcsú
AUGUSZTUS 16. NAGYBOLDOGASSZONY FŐBÚCSÚ

AUGUSZTUS 20. Szent István búcsú
AUGUSZTUS 23. Szűz Mária, Világ Királynője búcsú
SZEPTEMBER 6. Szenvedélybetegek zarándoklata
SZEPTEMBER 13. KISBOLDOGASSZONY FŐBÚCSÚ-NÉMETEK BÚCSÚJA
SZEPTEMBER 20. Idősek, betegek, özvegyek búcsúja
OKTÓBER 4. Órangyalok búcsúja
OKTÓBER 11. Magyarok Nagyasszonya búcsú
NOVEMBER 29. a Kegyetemplom felszentelésének évfordulója
DECEMBER 6. Szeplőtelen Fogantatás búcsú

Kérjük, hogy a szervezett csoportban érkező zarándokok előre jelentkezzenek be a Plébánián.

Máriagyúd története

Baranyában vagyunk, Mária-Gyúd alatt. Az aranykalászok dalának hullámain száll ujjongó szívünk himnusa a Fehér Asszony felé, a Harsányhegy magasában, ahol az erdők bársonytakarójából mint gyémántnyilak szöknek ég felé Mária templomának sudár tornyai. Az arany nap szikrázásában, mezők zengésében, égbenyúló nyárfák bátyafala közt megyünk, testvérem, az út ezüst szalagján a Fehér Asszony templomába, a sugárzás hegyére.

Testvérem, a Harsányhegy Mária magyar dicsősége...

Az Úrnak 1687. esztendejében bizonyos Tamás nevű gazda gondokba merülten ballagott Bisse községből Gyúd felé. Roknlátogatásban volt és még most is a sok családi bajon, gondon, szegénységen rágódott, ami az atyafiság panaszkodásából tüske gyanánt a lelkében ragadt.

A csillagtalan csöndes estében így bandukolt Tamás gazda s már fölért a domboldalba, ahol a Mária-templom kifehérlük az alkonyati sötétségből. Egyszerre eszébe jutott, hogy ez a templom, Mária temploma, már nem az övé, nem a falubeli katolikusoké, hiszen néhány évvel ezelőtt elvették a kálvinisták. Fájdalom nyilallott szívébe, keserves megaláztatásnak érezte, hogy a templom, amely a Szűz csodatevő szobrát, rejt, s amelyben őseik századokon át annyit ájtatoskodtak, amelyben még maga is jámbor imádságban térdelt a Szűzanya szobra előtt, az a templom most idegenek kezén van, akik megtagadják Máriát, magyarok Nagyszonyát, pedig csak épp a minap mutatta meg, a felszabadító háborúk során, hogy nem feledkezett meg szegény magyarokról.

A magányos alkonyatban áhítattal levette süvegét, és szeretettel köszöntötte az ősi templomot:

- Dicsértessék a Jézus Krisztus!

De ebben a pillanatban szinte földbe gyökerezett a lába: egyszerre vakító fényesség öntötte el szemét, megragyogott a templom egyik ablaka s az ablakban ott lebegett az Égi Asszony, hófehér palástban, magasan, a tisztaság sugárzásában: lábai sem érintették a bűnös földet. A

fején csillagkoszorú, az arcán mennyei főnség, a szemében valami csöndes szomorúság...

Tamás pedig, amint a jelenés ráemelte bánnatos tekintetét, zokogva borult a földre és könyörgőn emelte a szent Asszony felé kitért karjait.

Imádkozott.

Ismerte őt, a fényesség Asszonyát, aki örök időktől fogva ég és föld között lebeg mennyei sugárzásban, szelíd arcán üdvözlő mosoly, jóságos szemében gyakorta könny és szívet hasogató szomorúság... Ismerte őt, a jóság és a szeretet égi Asszonyát, a szomorúak vigasztalóját, aki, íme most is a szomorúság martaléka. Ő jól ismerte a Fájdalmak Asszonyát, akinek hét tör sebezte szívét és együgyű lelkében egymást kergették a gondolatok, mi bánthatja a jóságos Szűzanyát, aki immár örökre ott ül Szent Fiának jobbjára felől a mennyek dicsőségében?

És a Fehér Asszony megfelelt Tamás néma töprenkedéseire.

- Szabadítsatok ki ebből a szégyenletes rabságból!

Most aztán mindent megértett. Azért tünnetette ki őt Mária a mennyei jelenéssel, hogy ne kicsinyes földi gondokon és bajokon jártassa elméjét, hanem gondoljon a mennyei Anya dicsőségére és munkálkodjék azon, hogy szent helye megint az igaz áhítat és imádság hajléka legyen.

Boldogan állt fel és közeledett az égi jelenéshez, hogy szent fogadalommal megígérje neki: igen, mostantól fogva legszentebb gondja lesz Mária hajlékának viszszerzése.

De abban a pillanatban, amint a sugárzó jelenés felé közeledett, egyszerre kihunyott a fényesség, a templom ablaka elhomá-

lyosodott, Tamásra ráborult a csillagtalan sötétség.

És ráborult a csüggedés. Mit is tehetne ő, gyenge ember egymaga, ilyen nagy dologban? Országnagyok, generálisok dolga ez, szegény jobbágyember szava nem hallatszik a magasságba. Csüggedten tért haza szegényes viskójába s reggelre kelvén első útja a ferences atyák zárdájába vitte, a jámbor Kraljevics Tamás gárdiánhoz, akinek híven elmondta a csodálatos jelenést és a

Szűzanya parancsát. Hitet is tett nyomában látomása igazságra és íme: már meg is bizonyosodott, hogy a szegény jobbágy is méltó eszköze lehet Istennek a kegyelem munkálásában. Mert a gárdián ettől fogva nem nyugodott, hanem szüntelen figyelmeztette híveit a Szűzanya parancsára és velük együtt imádkozott, hogy visszanyerjék minél

előbb a drága kápolnát és a csodatevő szent szobrot.

És Mária nem hagyta el buzgó híveit.

Kevés idő múltán történt, hogy Mátyás siklósi ispán mezei munkásokat fogadott fel Gyúdon és bizonyos Huppi János nevű kálvinista gazda társaságában hazafelé tartott az éjszaka sötétjében. Mikor a kápolna elé értek, éppen azt forgatta fejében, hogy mit is parancsolt a Szűzanya Tamás gazdának s hogy íme a szent hely mindig az idegeneké. Amint elmentek a templom ajtaja előtt, áhítattal levette süvegét, mintha Mária hajléka most is az Úr szent háza volna.

És ebben a pillanatban fényözönbe borult az ajtó és a mennyei sugárzásban ott állott Mária.

Mátyás megindultan térdre vetette magát, ajka buzgó imádságra nyílt és szemét

merőn odaszegezte a mennyei jelenésre. János gazda pedig ment tovább és a vak-sötétben csak kis idő múltán vette észre, hogy társa valahol elmaradt mellőle. Visszament tehát és keresni kezdte; végre nagynehezen megtalálta a kis templom ajtaja előtt, a földre borulva, buzgó imádságban; azt is látta, hogy Mátyás mereven az ajtóra szegezi tekintetét. Megszólította hát:

- Mit látsz, Mátyás?

- Nézd ezt a gyönyörűséges asszonyt itt

győzte őt a katolikus hit igazságáról s ezért kéri, hogy vegye fel hívei közé. A jámbor gvardián örömmel teljesítette a kérést s egyúttal szigorú vizsgálatot tartott, vajon csakugyan látták-e a Boldogságos Szűzet, vagy csak a képzelet játszott velük? De azok mint a ketten hit-tel vallották, hogy a jelenés úgy igaz, amint elmondták.

És akkor Kraljevics atya nyilván megismer-te, hogy a Szent Szűz kedves helyé-nek választotta Gyűdöt és kívánja, hogy

ezer meg ezer zarándok indult vele, selymes zászlók lobogásában, szent énekek zengésében: Gyűd még soha nem látott annyi embert, mint ezen a napon. A kálvinisták minden ellenkezés nélkül átadták a kis templomot, a gvardián pedig birtokba vette és az ezernyi hívő ujjongása közben megtartotta benne az ünne-pélyes Te Deum-ot.

Így szabadította ki Máriát a szégyenletes rabságból a jámbor gyűdiek hú szere-tete...

Testvérem, Mária-Gyűd dicsősége a mesz-sze magyar múltban kezdődik. Egy régi felirat szerint, amelyet ma a sekrestye ol-dalfalában őriznek, II. Géza királyunk épít-tette itt az első kápolnát a Szűzanya tiszteletére, mikor VII. Lajos francia ki-rály kereszties hadával itt vonult kereszt-ül s itt találkozott a magyar királlyal. II. Géza szerette ezt a helyet; nem egy há-borújában itt gyülekezett seregével és há-lája jeléül kibővítette a kis templomot és oltárán felállította a Boldogságos Szűz képét. 1148 a máriagyűdi szent hely szü-letési éve s már ebben az időben a király mellett országnagyok, főurak és püspö-kök állották körül a Mária-tiszteletnek ezt a szent magyar bölcsőjét. Később a fő-papok és vezérek példáját egyre buzgó-bban követte a nép és nemcsak a szom-széd községekből, hanem messze földekről is mind többen és többen zarándokol-tak a gyűdi kis kápolnához.

Amint múltak ködén át nézed a szent se-reget, testvérem, amely Mária gyűdi szenthelyén keresett támogatást vagy ví-gasztalást a magyarok Nagyasszonyánál, megakad tekinteted egy csillogó és lelkes seregen: Moré Fülöp pécsi püspök daliás csapatán, amely itt vonult keresztül, mikor a mohácsi csatába indult Mária országá-nak védelmére. A püspök vitézeivel együtt ott halt vértanúhalált a tragikus mohácsi csatában, Mária országáért, a magyar jö-vendőért...

Itt a Harsányhegy oldalában, a fehér templom szentélyéből Mária szeretete árad messze vidékek fölé, s messze a kör-nyéken minden hívő lelkét s életét átította Mária tisztelete. Itt rózsafüzérrel indul a csecsemő az élet útján: szent olvasót rej-tenek a pólyába, mikor keresztelőre vi-szik. Hallottad-e már valahol, testvérem, ennek a gyöngéd szép szokásnak hírért? És hallottad-e, hogy a munkásember fel-

az ajtóban, mennyei fényességben!

- Én bizony semmit nem látok – felelte a másik.

Megdöbönt erre Mátyás és hirtelen eszé-be jutott, hogy ha ez a kálvinista is meg-láthatná Máriát, hites bizonyoságot tehetne az égi jelenés és Mária akarata mellett. Azért buzgó imádságban fordult a Szent Szűzhez, hogy nyissa meg a kálvinista ember szeméit, hadd lássa meg az is a mennyei fényességet és hadd tegyen bi-zonyoságot a látomás igazsága felől. És Mária megtette a második csodát. Egy-szerre János gazda is odaborult Mátyás mellé és szent ijedelemmel kérdezte: -Ki ez a gyönyörűasszony?

De ebben a pillanatban már el is tűnt a je-lenés.

Hazamenet Mátyás apróra elmondta a Boldogságos Szűz történetét János gaz-dának, aki magába szállott s reggel együtt ment Mátyással a gvardiánhoz, és beje-lentette, hogy a csodálatos jelenés meg-

a kis templomban újra felviruljon tiszte-lete, mint ahogy virágzott sok századé-ven át, II. Géza magyar király ideje óta.

A gvardián tehát nem této-vázott. Felkerekedett és elment Szigetvárra Vecchi gróf generálshoz és elmondta neki a csodálatos eseményeket, egyúttal pedig tudatta, hogy a környék népe sereggestül zarándokol a kegyelmek kápolná-jához és minden áron követeli, hogy adják vissza a katoli-kusoknak azt a szenthelyet, ahol a Szűz-anya kétszer is megjelent együgyű gyer-mekei előtt mennyei fényességben s hites bizonyosság szerint megparancsolta, hogy templomát szerezzék vissza azoktól, akik most birtokolják.

A tábornok meghajolt a nép kívánsága előtt és elrendelte, hogy a kis templomot azonnal adják vissza régi tulajdonosai-nak, sőt katonaságot is adott a gvardián-nal, ha netalán erőszakra volna szükség a templom mostani birtokosaival szemben. De nemcsak katonák jöttek a gvardián-nal:

fűzi a szent olvasót a kapa nyelvére, az ásó fogójára, a harcos a kard markolatára? Hallottad-e már, hogy valahol így egybeforrott Mária tisztelete és szeretete a nép mindennapi életével?

Itt Máriával élnek az emberek.

És Máriával halnak. Mikor is a gyűdi templomot újjáépítették, régi főnemes családok sarjainak koporsói, címerei kerültek napvilágra a föld alól: itt akartak nyugodni Mária közelében, szeretetének áldó és védelmező szárnyai alatt...

És mikor Móré Fülöp elhullott vitézeivel a dicsőség mezején s beözönlött szegény földünkre a mérhetetlen pogány sereg, Mária szent helyére a sötét gyász napjai, évtizedei, majdnem századai borultak: a töröknek első dolga volt leszedni a keresztet a gyűdi templomról s feltűzni helyére a félholdat. 161 évig hallgattak a szárnyaló himnuszok, s helyette Allah dicséretét visszhangozták a Harsányhegy ormai.

És a Mária-tisztelet lángja csöndesen parázslott a gyűdiek szívében a századok fojtó hamurétege alatt...

De Mária virrasztott a szerencsétlen ország és lelkének kedves helye: a Harsányhegy felett...

És mikor a hosszú rabság után ütött a megváltás órája, Mária megdicsőítette szerette földjét azzal, hogy itt, a Harsányhegy lábánál juttatta a keresztény seurgeknek azt a fényes győzelmet, amelyben a mintegy százezer főnyi török hadat megsemmisítették (1687).

De a harcokon és csatákon vérző gyűdieket szomorú meglepetés várta, mikor falujukba visszatértek: drága kis templomukban idegenek vertek fészket: görögkeletiek vették birtokukba Mária templomát s alig hogy a rend kissé helyreállott és az élelmes ortodoxokat kitelepítették, helyükben gyorsan ott termettek a kálvinisták.

De nem sokáig tartott ez a szégyenletes állapot: az 1687. évi csodás események hamarosan visszaadták a jámbor gyűdieknek Mária szent hajlékát.

Bizony ezt a hajlékot megviselte az idők vihara: a teteje pusztult, kövei hullottak, falai omladoztak. De még abban az évben, mikor Vecchi tábornok jóvoltából újra katolikus kézre jutott, a hívok kegyeletes adományaiából helyreállították, fél-századdal később pedig, mikor a kis

kápolna nagyon is szűknek bizonyult a zarándokok roppant számához képest, Fabsits Antal siklói szentferencendi gárdián megnagyobbíttatta. De nem sokára még így sem fértek el benne a hívő zarándokok ezrei. Mária Gyűdi népe és messze vidékek hű zarándokai fényes templommal kívánták megtisztelni a Szent Asszonyt, védelmezőjüket és annyi századon át hűséges vigasztalójukat. Fil-léereikből és gróf Batthyány Károly horvát bán pazar adományából 1742-ben gyö-

mikor és hogyan került Mária csodatevő szobra Gyűdre, de a hagyomány hirdeti, hogy a szobor emberemlékezet óta ott volt az akkori kis kápolna főoltárán. Azt is a hagyományból tudjuk, hogy a török dúlás előtt a ferences atyák kaproncai zár-dájukba mentették a gyűdiek drága kincsét, amelyet megint csak akkor hoztak vissza, mikor a hosszú rabság után Mária országa felszabadult a török járom alól. A szobor diadalmas visszatérése is Kraljevics atya nevéhez fűződik: mikor a rom-

nyörű kéttornyú templomot építettek, méltó trónusául a jóságos Szűzanyának, magyarok segítő Nagyasszonyának.

Érzed-e, testvérem, a lenyűgöző áhítatot, mikor lassan és megilletődött lélekkel felfelé lépkedünk a negyven lépcsőn amely az Istenanya pompás házához vezet? Fölöttem mint égbenyúló piramis a hófehér templom: nem drága márványoszlopok emelik, nem övezik tündöklő márványfalak, de két tornya úgy nyúlik a felhőkbe, mint két imádkozó kar, s az egész nagyszerű épület úgy magasodik fölöttem, mint az égre szálló fehér imádság, mint napfényben fürdő örök mementó a Máriát zengő magyar mezők felett...

Benn, az aranyos oltárok és a sugárzó szószék pompájában térdeljünk le a márványban tündöklő főoltár előtt s boruljunk magyar bánattal, magyar reménységgel az arany ragyogásában égő koronás Mária-szobor lábaihoz.

A történelem nem tudja megmondani,

ladozó kis kápolnát helyreállította, első dolga volt visszahozni a legdrágább ereklyét: Mária szobrát. Valóságos diadalmenetben tért vissza a gyűdi jóságos Mária évszázados kegyelmeinek szenthelyére.

És ekkor csodás kegyelmével áldotta meg a falu jámbor népét és hű szolgáját, a derék ferences atyát, aki mindenkinél többet tett az ő gyűdi szenthelyéért. Amint Kraljevics atya a szent szobrot a főoltárra helyezte, egyszerre csak ragyogó fényesség vakította el szemét: riadtan tekintett fel és szent izgalommal látta, hogy a drága szobor fényességben sugárzik, lángoló fénykoszorú öleli körül a Szent Szűz isteni alakját. Megrettenve borult térdre és alázatos szívvel hálát adott a nagy égi kegyelemért. Lelkében úgy érezte, mintha Mária a fényességben szólott volna hozzá s mintha a ragyogó sugarak mennyei nyelvén ezt mondta volna jámbor szolgájának:

-Ne félj, én vagyok, aki voltam s mostan-

tól fogva veletek maradok, hú magyar fiámmal, a régi szeretettel.

Most nem együgyű és tudatlan embernek mutatta meg a jószágos Anya, hogy mennyire szereti gyűdi hajlékát és híveit, hanem a tudós ferences atyának, aki hites bizonyosságot tett róla, hogy a szobor sugárzása nem káprázat volt, hanem igaz valóság.

Így szólott a Szent Szűz gyűdi népéhez, a mennyei fényesség nyelvén, földöntúli ragyogásban, fehér palástban, a harsányhegy hófehér templomának magyar hitel és századok könnyeivel szentelt csarnokában.

Nem sok idő múltán menekülnie kellett a szent szobornak: a kuruc seregek jöttek hírére Benua nevű nemes úr elvitte Eszékre, hogy áldozatul ne essék a háborús dúlásoknak. Eszéken is hallották már

hírét a gyűdi csodatevő szobornak s ezért nagy volt az ottani ferences atyák öröme, hogy ok adhattak hajlékot, legalább ideiglenesen, a menekült drága ereklyének. Mikor aztán a háborúk zaja elült s megkötötték a szatmári békességet (1711), a gyűdiek visszakérték Mária szobrát. Az eszékiek azonban vonakodtak visszadni, mire Mária hú népe Rómába folyamodott, hogy a legfőbb egyházi törvényszék tegyen igazságot az ügyben. Rómában pedig kimondták, hogy a szent szobor maradjon Eszéken, mert az a veszedelem fenyeget, hogy a hívek közt zavarás tör ki, ha onnan erővel elviszik.

A szobor tehát örökre elkerült Mária-Gyűdről.

De Mária ott maradt hívei közt, akik a messze ősidők óta oly igaz fiúi ragaszkodással szerették.

Radonay Mátyás pécsi püspök még abban az évben, mikor a szobrot Eszékre vitték, elkészíttette annak hú másolatát és felállíttatta a templom főoltárán. Azóta is ez a szobor a hívek tisztelésének tárgya.

És hogy nem az élettelen fa művelte a csodás eseményeket, amelyek Gyűdön, Mária kedves templomában nagy idők óta történtek, annak legfényesebb bizonyossága, hogy azóta is változatlanul előfordulnak a csodás gyógyulások, holott Eszéken, ahol az ősi Mária-szobor van, semmiféle csodálatos esemény nem történt.

Évente, különösen augusztus és szeptember havában ma is mintegy ötvenezer zarándok fordul meg Mária-Gyűdön, amelytől már VII. Pius pápa kegyhelynek nyilvánított (1805) és elhalmozott teljes búcsúkkal. •

Biblia és liturgia – II. Az Isten szava él!

Kajtár Edvárd

Nem hiszek ezekben a hókuszpókuszokban! – halljuk nem ritkán a szertartásaink ellen irányuló kritikát, s az ezt a véleményt megfogalmazó talán bele sem gondol abba, hogy a „hókuszpókusz” kifejezés a szentmise latin szövege egyik mondatának (a *leghangsúlyosabbnak*) a torzult változata: „*hoc est corpus meum*” – „ez az én testem”. Való igaz, hogy a szertartásaink mágikus felfogása (amely sajnos igen sok keresztényt megkísért) és a liturgia tényleges szelleme közötti mezsgye igen keskeny. A pap elmondja a „szent igéket” (a *hangsúlyozás miatt tettem ezt idézőjelbe*), és létrejön a kegyelmi változás. Az Isten szava „eleven” – olvassuk a Zsidókhöz írt levélben (vö. Zsid 4, 12), vagyis él, és éltet, telve van erővel, „hat”, „működik”, és ez leginkább a szertartásainkon tapasztalható meg. A szentségek nem léteznek a szertartáson kívül, s a szentségi cselekmények egyik lényeges eleme a szó: a keresztelés szentháromságos szavai, a misében az átváltoztatás szavai, a feloldozás szavai a gyónáskor, a há-

zasfelek kölcsönös önátadásának szavai, a betegek és a bérnalkozó megkenése közben mondott szavak, a papszentelés felszentelő imája. A világ teremtésekor „Isten szólt”, és a létezők létrejöttek, vagyis a szentségi ünnepléseinkkor az Isten erejével, vagyis a Szentlélekkel átítatott szavak által megújul a világ, új élettel, a feltámadt Krisztus életével telik el. Az Ige él és éltet – de csak a liturgián?

A hívő ember különböző módokon viszonyul az Íráshoz. A legalapvetőbb viszonyulás az, hogy az Írás egy közösség istenkapcsolatának a gyümölcse (az *Ószövetség a zsidóságé, az Újszövetség pedig az Egyházé*), tehát a közösség hitén keresztül van csak igazi megértése és befogadása az Írásban rögzített isteni Szónak (nem önkényeskedhetem, értelmezhetem a szavakat, mondatokat, ahogyan nekem tetszik!). Ez a közösség pedig differenciáltan nyújtja nekem a teremtő, megváltó és megszentelő Szót (melyet az Úr maga bízott a közösségre, az Egyházzal!). Fontos tehát tisztázni: az Egyház a Bibliát olvassa, a Szentírást tiszteli (pl. *Szentírás vasár-*

napján az oltár elé ünnepélyesen kitésszük a Szentírást, mellette gyertyák égnek stb.), az Isten Igéjét pedig ünnepli (pl. *az evangéliumra felállunk stb.*). Ugyanaz a valóság, de más a viszony hozzá: ahogyan egy lakás belsejébe is a bejárati ajtón keresztül lépünk be (*olvasás*), majd áthaladunk az előszobán, ahol levesszük a kabátunkat, a cipőnket (*tisztelet*), s végül belépünk a nappaliba, vagy a hálószobába (*ünneplés*). Olvasom a Bibliát és ez hat rám, ihleti tetteimet; tisztelem a Szentírást (*vigyázok az olvasott igékre, mint az egészségemre – szó szerint!*); és a közösségi ünneplésben (*liturgia*) egyé leszek vele, megmerülök benne, mint egy tóban, és ez átformál engem, mint a kenyeret és a bort a pap szavaiban.

Ezért a szertartásokon való részvétel már otthon elkezdődik, s nemcsak a lellem felkészítésével...

Ezért a szertartásokon való részvétel már otthon elkezdődik, s nemcsak a lellem felkészítésével, hanem azzal is,

hogy lehetőség szerint (Igeliturgikus naptár segítségével, vagy pl. az Új Ember kiadó havonta megjelenő Adoremus című kiadványa alapján, amely tartalmazza a hónap összes miséjének szövegeit). Merüljünk hát meg e „szent vízben”, aho-

gyan Izajás próféta is buzdít bennünket: „Amint az eső és a hó lehull az égből, és nem tér oda vissza, hanem megöntözi a földet, és termővé, gyümölcsözővé teszi, hogy magot adjon a magvetőnek és kenyeret az éhezőknek, éppen úgy lesz a szavam-

mal is, amely ajkamról fakad. Nem tér vissza hozzám eredménytelenül, hanem végbeviszi akaratomat, és eléri, amiért küldtem.” (Iz 55, 10-11). •

Folytatása következik...

„Az igaz ember hitből él”

(Róm1,17)

Haider Márta

A Bibliáról Dr. Kellermayer Miklós sejt kutató egyetemi tanár vall az olvasóknak, aki a POTE Klinikai Kémiai Intézetének igazgatója volt. Az Akadémiai-, a Kiváló Orvos- és a Szent-Györgyi Albert-díj birtokosa, a KÉSZ tagja.

Professzor Úr miért tartja fontosnak a Biblia évének meghirdetését?

Azért, mert előmozdíthatja az egyiséget, a keresztények egységét.

Személyes életében mikor, hogyan találkozott először a Bibliával?

Amióta az eszemet tudom. Egészen kisgyermekkorom óta nem sok vasárnapi szentmisét mulasztottam el, ahol a felolvasott olvasmány, szentlecke és evangélium mind, mind egy bibliai részlet. Az első saját Bibliámat gimnazista koromban kaptam.

Professzor Úrnak melyik a legkedvesebb bibliai könyve, olvasmánya? Miért?

János evangéliuma a legkedvesebb nekem, mert Krisztus üzenete ebben az evangéliumban a legcsodálatosabb, a legszemélyesebb, a legszeretetteljesebb számomra. Különösen kedves rész, amikor a feltámadt Krisztus Tamás miatt újra megjelenik az apostoloknak. Az ajtók zárva vannak, Krisztus középre áll. Tamás és a többiek látják a sebeket, s ekkor Tamásból kitör: „Én Uram és Istenem”. Az eddig hitetlenkedő apostol ekkor tovább nem okoskodik. Nem hozza fel, hogy nem érti, hogyan történt mindez, hiszen az ajtók zárva vannak. Úgy vi-

selkedett Tamás, ahogy nekünk is kell, kellene Úrfelmutatáskor és áldozáskor mielőtt magunkhoz vesszük Őt. Hiszen a titokból, a lényegből, önmagából

a feltámadt Krisztus sem Tamásnak, sem a sebeit vele együtt látó többi apostolnak nem tárt fel többet, mint nekünk, akik a Kenyér színe alatt láthatjuk és vehetjük magunkhoz Őt. Az ajtók ugyanis zárva voltak! Most csupán az a kérdés, hogy mi tudjuk-e, mondjuk-e pontosan azzal a meggyőződéssel mondani, „Én Uram és Istenem”, mint Tamás tette. Az áldozás előtti „Ámen”, amit kimondunk azonos-e Tamás felkiáltásával, „Én Uram és Istenem!”

Hogyan ajánlaná a könyvek könyvét hívőknek és nem hívőknek olvasásra?

Az igazságnak két tárháza van, a kinyilatkoztatott igazságok és a feltárt igazságok. Ez tény a nem hívők számára is! A feltárt igazságok tára a tudomány világa, ami nem más, mint az állandóan bővülő, állandóan mélyülő tudásunk összessége a létező anyagi világról. Itt, a feltárt igazságok világában a mérés, a kísérletek, a konkrét megtapasztalás adja az igazság igazságosságát. Ebből következik, hogy a feltárt igazságok viszonylagosak, változhatnak, és valóban változnak is a megismeréshez használt módszerek érzékenységtől és a megfigyelőtől, attól a személytől, aki éppen feltárja az igazságot. A kinyilatkoztatott igaz-

A Biblia tehát a kinyilatkoztatott igazságok tára. Természetesen azok számára is az, akik dacból, vagy tudatlanságból nem akarják, nem tudják örök igazságnak elfogadni.

ságok Istentől származnak. Az Ószövetségi Szentírásban a Szentlélek szólt a próféták szavával (I. Niceai-Konstantinápolyi Hitvallás).

Az Újszövetségi

Szentírásban maga az Úr, Isten egyszülött fia, Jézus Krisztus szól közvetlenül hozzánk. Mindebből következik, hogy a kinyilatkoztatott igazságok igazsága örök, nem függ tőlünk, soha nem változik. Elfogadása számunkra a hitünk függvénye. A Biblia tehát a kinyilatkoztatott igazságok tára. Természetesen azok számára is az, akik dacból, vagy tudatlanságból nem akarják, nem tudják örök igazságnak elfogadni. Számunkra, emberek számára ma és a jövőben is, az a legdöntőbb, hogy a feltárt igazságok, az igaz tudományos felismerések tökéletesen csatlakoztathatók a kinyilatkoztatott igazságokhoz. Így a tudományos felfedezések bővülésével párhuzamosan nő a kinyilatkoztatott igazságok elfogadásának valószínűsége. A feltárt igazságok, az igaz tudomány tehát nem cáfolja a kinyilatkoztatott igazságokat, hanem egyre igazolja azokat, egyre könnyebbé teszi elfogadásukat. Ennek a ténynek a felismerése a ma élő ember életének legnagyobb élménye, legcsodálatosabb kincse, egyben reménye is, hogy az igaz tudomány jóra fordításával megmenthető lesz az élet, biztosítható lesz a folytonossága, az élővilágé is és a miénk is itt a Földön. •

A bajnok utolsó üzenete

Dr. Schmidt Pál

Az olimpiai aranyérmek bővületében élt már hetek-hónapok óta a sportot szerető magyar, amikor a sportoló tragédiája bekövetkezett. Villámcsapásként érte ez a Peking lázában élőket, de mindenki mást is. Az ismert, világot verő bajnok, a természetszerűleg egészségesnek hitt – hiszen fizikai csúcsteljesítményekre volt képes – Kolonics György szíve edzés közben váratlanul megállt. Ilyen nincs – gondolja az utca embere. Pedig sajnos van hirtelen szívhalál, Magyarországon évente több ezer is, de a fiatalok közt is harminc-negyvenszer fordul elő. A világ sportkrónikája pedig minden évből 5-6 olyan esetet őriz, amikor versenysportolók szíve a pályán vagy közvetlenül az erős terhelés után mondta fel a szolgálatot. Csak hát a hírekbe csupán egy-egy neves ember hirtelen halálesete kerül be, ezért olyan különleges és meglepő a dolog, ha bekövetkezik. A megdöbbenést „Kolo” esetében még csak fokozta az olimpiával kapcsolatos felfokozott várakozás, s a csatlakozó nagy publicitás. Az emberek nem értették az egészet, s rögvest hibázókat, felelősöket kerestek.

Az elvárás nyomán vagy tán a felelősség áthárításának ösztönös kényszere okán hamar megtalálták azt a személyt, akit kérdőre lehet vonni a méltán megbecsült kiválóság elvesztéséért. Gyorsan és sűrűn elhangzott, hogy késve érkezett a mentő, hogy nem a legközelebbi állomásról küldtek kocsit, hogy nem volt a közelben a mentéshez szükséges felszereléssel ellátott mentőautó, hogy helikoptert is küldhettek volna a helyszínre. Aki hibázott, az az ügyeletes mentésirányító a központban – nyilatkozta a főigazgató. Vitatkoztak a perceken – 10, 18 vagy 37 telt-e el a mentő megérkezéséig –, holott a szakemberek tudják, hogy a segítség már 6-8 percen belül is késő lehet, hiszen, ha 4 perc alatt

nem indul újra a szív, akkor már minden mindegy. Közben azt se feledjük, mire tudatosan bennünk a kialakult drámai helyzet, tárcsázzuk a 104-et, elmondjuk izgatottan, hogy mi történt és hol, addigra a megengedhető 4 percből már másfél vagy kettő el is telt. Csak a helyszínen rendelkezésre álló szaksegítségől remélhető adott helyzetben sikeres életmentés. A józanabb hangvételű cikkekből és riportokból a közvélemény napok alatt meg is tanulhatta, hogy kizárólag képzett elsősegélynyújtó és defibrillátor jelenléte adhatott volna esélyt a sportoló szív működésének megindításához. Épp ez a kettő az, amiben rosszul állunk. Ez a két gyenge pontunk a túlélést biztosító sürgős lépések összehangolt láncolatában. E helyzetben segítő, a kormány azonnal fel is ajánlott 50 ilyen készüléket és hozzá ingyenes kiképző tanfolyamot a sportegyesületeknek.

A szomorú ebben, hogy az orvosi szakma rég tudja ezeket a gyengéinket és a szükséges teendőket. Legtöbb éppen a Kolonics György halála előtti hónapban volt olvasható az egyik orvosi szaklapban a „nem gyakorlott” újraélesztők (laikusok) számára kifejlesztett félautomata készülék (defibrillátor) beszerzésének ajánlása. Az ismeretek birtokában már korábban lehetett volna okosnak lenni és intézkedni. Az odafigyelés és a törődés az, ami régóta hiányzik.

A szocializmus egyik fő bűne a felelősség fogalmának kiüresítése. Először kollektívra cserélték az egyéni felelősséget, aztán később a közös felelősség is tovatűnt a semmibe. Így mindenki elbújhatott, akinek a Párt menedéket kívánt nyújtani. Miután a piros párttagsági könyv önmagában elegendő ajánlólevél volt bármely pozíció betöltéséhez, hibát nem is varrhattak senki olyannak a nyakába, aki iskolázatlanul vagy valamely gépszalag végéről, máról hol-

napra az igazgatói székbe került. Egy vasmunkásból lett téveszelnök sem volt hibáztatható, ha rosszul mentek a dolgok a földeken. A kiválasztott káderek megbízatása különben is leginkább csak arra szólt, hogy megvédje a „néphatalmat” az örökös fenyegető reakciótól, a kulákságtól, a papságtól, az osztályellenségtől. A proletárdiktatúra ezáltal szépen kitermelte a felelősség nélküli emberpéldányt, a gépezet szürke csavarját, aki/amely nem felel semmiért. A rendszer haszonélvezői, kiváltképp a hatalmat továbbra is birtokolni akaró politikai utódok, átmentették az akkori népvézerek gondolkodásmódját, és féltve őrzik azt megújítani kívánt világunkban.

Nézzük például a társadalom egészségének egy szeletét! Szeretjük büszkén hangoztatni, hogy sportnemzet vagyunk – sorolva sportolóink nevét és világraszóló eredményeit – miközben az országvezetés annyira lebecsüli a sportmozgalmat, hogy még ifjúsági és sportminisztériuma sincs, s a fiatalok testi fejlődésének lehetőségét az iskolai tornaórák számának csökkentésével, sportpályák felszámolásával, a sport anyagi támogatásának megkurtításával a mélypontra szorította. Az Egészségügyi Minisztérium még tehetne valamit a jó ügy érdekében, de ezt az intézményt inkább Betegségügyi Minisztériumnak kellene nevezni, mivel jóformán csak a betegellátás módjával foglalkozik, az egészség megőrzésének széles körű problematikájával már alig. Vajon mikor olvassa ezt valaki az illetékesek fejére?

De más ügyekben is, hányszor találják meg, és nevezik meg a hibák felelősét? Felel valaki az eltűnt pénzért, a csődökért, az előnytelen szerződésekért, az autópályák építésének iszonyatos költségeiért, a naponta menet közben tonnaszám eltűnő homokért, kavicsért, cementért? Azért, hogy a 6-os autópálya négy hónapja készülő új szakaszán már most jelentősen

túllépték az előirányzott pénzügyi keretet; hogy beomlott a frissen kifúrt alagút? Felel valaki a lepusztult falvakért, a kisiklott vonatért? Ugyan! Ki felel a feleslegesen megvásároltatott kórházi széfekért, a műtéti várólistákért, az egészségügyi reform áldozataiért? Ki felel az orvosok külföldre meneküléséért, a mentőautók késve érkezéséért? Ki felel azért, hogy egy év alatt már a harmadik pécsi orvosprofesszor kérte idő előtti felmentését, nyugdíjazását (a gyermekgyógyász, a traumatológus és legújabbán a szívsebész), mert nem volt hajlandó osztozni a romlást hozó intézkedésekben.

A sok balsikernek, szennyes ügynek igazi felelőse soha sincs. Ha némely esetben kénytelenek vétkesnek megnevezni, felmutatni valakit, az csak a kisember lehet: a botránys biciklitender ügyében egy kis kézbesítő, a há-

rom évvel ezelőtti augusztus 20-ai katasztrófában egy névtelen ügyeletes meteorológus, a 2006. október 23-i véres összecsapásokban egy-két közrendőr, Kolonics György halálában az ügyeletes forgalomirányító mentős a bűnbak. Irányító poszton ülő, magas rangú vezető mindig megússza. Igazi

Igazi democráciákban, erkölcsi kényszert érezve, még egy miniszter is magától lemond, ha a hozzá tartozó területen valami komoly baj történik.

democráciákban, erkölcsi kényszert érezve, még egy miniszter is magától lemond, ha a hozzá tartozó területen valami komoly baj történik.

A kiinduláshoz visszatérve,

hirtelen szívmegállás esetén életben maradási esélye nálunk csak az áldozatok 10%-ának van, míg megfelelő intézkedésekkel – ahogy fejlett egészségügyi kultúrájú országokban – a megmenthetők száma 50%-ra lenne emelhető. Nos, már a tizenévesek körében, majd számos helyen később – munkahelyeken, sportklubokban, felsőfokú tanintézetekben, gépjárművezetói vizsgához – alap- és ismétlőtanfolyamokon az emberek többségét ki kellene képezni a hatékony elsősegélynyújtás gyakorlati fogásaira. Aztán forgalmas helyekre, nagy létszámú üzemekbe, irodaházakba, komoly fizikai terhelésnek kitett személyek körébe defibrillátort kell telepíteni. Nemes feladat ennek megszervezése magas beosztású, széles hatáskörrel rendelkező embereknek. Ők a felelősök, hogy mindez meglegyen. Merjük megnevezni őket! •

Ecclesiola leánytábor Magyarhertelenden

Vida Istváné

Az idén 19. alkalommal szerveztük meg az Ecclesiola Egyházmegyei Leánytábort 10-14 éves lányok számára.

A résztvevők az egyházmegye területéről érkeznek, a helyi plébánosok által aláírt jelentkezési lap kitöltésével. Jellemző, hogy több plébánia lehetőségéhez mérten anyagilag is támogatja (akár jutalomként) tanulóinak nyaralását.

A vezetők csoportja egy katolikus keresztény baráti körből alakult ki, akik minden térítés nélkül, társadalmi munkában, szolgálatként működtek a táborban. A lelki vezetést évek óta a gyerekekkel is kitűnően kommunikáló Bacsmai László szekszárdi plébános látja el. 2008. augusztus 3-9-ig vettük igénybe a magyarhertelendi táborházat.

Jóleső érzés évről évre visszatérni az ismerős udvarba és falak közé. Ve-

zetőink között vannak olyanok, akik saját munkájukkal járultak hozzá a plébánia nyaralóházzá történő átalakításához Farkas Béla atya vezetésével.

A házat rendben, tisztán vettük át, igyekeztünk mi is így átadni.

A táborprogramot már előre, változatosan és tartalmasan állítottuk össze. Együttlétünk mottóját a Biblia évéhez kapcsoljuk: „Boldog, aki olvassa”. Az

érdekes, jó hangulatú „hittanórákon”, valamint a hozzá kapcsolódó kiscsoportos beszélgetéseken elmélyítettük a gyerekek gondolkodását e témakörben. A keresztény ismeretekben való gazdagodást az evangéliumi részletek dramatizálása, a ministráns és énekpró-

bák, a napi szentmisék is jelentették. Különleges élményt adott a táborozók és a vezetők számára egyaránt Figura Ede előadóművész műsora.

További programjaink voltak: diavetítés az előző évek táboraiból, strand, kirándulás Orfúre (útközben szabadtéri mise), ki-mit-tud, kézműves délután, dinnyehéjfaragás, Taize-i ima, elméleti és sportvetélkedő, táborzáró tarkaest. Sajnos a táborüzet a zivatar miatt

nem tudtuk megtartani. A csoportmunkák és a táborigényes pontverseny izgalma mellett a napi őrangyal játék

adott jó lehetőséget az alkalmazkodásra és egymásra figyelésre. A gyerekektől név nélkül kért vélemény

nyekből megtudhattuk, hogy nagy-szerű élményekkel, barátságokkal gazdagodtak. •

Pillanatképek az idei ministránstáborból

2008. június 16. és 19. között harmadszor jártunk Magyarhertelendén ministránstáborban. A 27 lelkes bonyhádi ministránst heten kísértük felnőttek, a csoport vezetői Erb József bonyhádi plébános atya és Szóts Gábor hitoktató voltak.

Az izgatott csapat hétfőn reggel a plébániáról indult, néhány segítő szülőnek köszönhetően autókkal jutottunk el Magyarhertelendére. A gyerekek közül sokan már ismerősként érkeztek a csendes falu plébániájából kialakított szálláshelyre, de az idei évben több új táborozónk is volt. Sőt, mint később megtudtuk, néhányan először töltöttek hosszabb időt távol a szüleiktől. Ismét bebizonyosodott, hogy az épület ideális táborok megrendezésére, az udvarban találtunk helyet szabadterei játékokhoz, tábortűzhöz, két foglalkozás között a gyerekeknek lehetőségük volt egy kis szaladgálásra. Az ebédlőben tartottuk a közös foglalkozásokat, készültünk a szentmisékre.

A tábor négy napja alatt sok dologra jutott idő, imádságra, játékokra és néha egy kis házi munkára is. A gyerekeket négy csoportra osztottuk, így mérkőztek meg egymással a különböző vetélkedőkön, versenyeken. Kaptak ügyességi feladatokat, a hit-tanórákon illetve a templomban megtanultakhoz kapcsolódó rejtvényeket. A Szentírás évéhez kapcsolódóan Józsi Atya vezetésével dolgoztak fel a gyerekek több történetet, ezzel is hangsúlyozva, hogy egészen fiatal kor-

tól kezdve érdemes kézbe venni a Bibliát. A játék mellett a csapatok lelkesen segédkeztek a közös étkezések után a házimunkában, mindig voltak segítők az asztal leszedésénél, a söprésnél, mosogatásnál.

Minden nap részt vettünk szentmisén, ahol a négy csoport felváltva ministrált. Az oltár körüli szolgálat mellett a gyerekek is, és mi felnőttek is igyekeztünk teljes szívvel odafigyelni a prédikációkra.

Józsi atya tanúságos történeteiből mindenki okulhatott.

A négy csoport tolmácsolásában kértünk bocsánatot kisebb-nagyobb vétkekért az Úrtól, fogadkoztunk, hogy számos dologban megjavulunk és a gyerekek a kérések mellett azt is felismerték,

hogy nagyon sok dologért kell köszönetet mondaniuk az Istennek. Gábor bácsi gitáros énekeit pedig a tábor végére már azok is könnyv nélkül, csillogó szemmel énekeltek, akik előtte még nem ismerték őket. Sőt, a különböző csörgőkkel és dobokkal többen a szentmise alatti zenélésbe is bekapcsolódtak.

Jutott idő strandolásra is. Az második napi fürdés, sok-sok játék a her-telendi fürdő melegvizű medencéjében fokozta a tábor jó hangulatát. A négy nap alatt a szabad programok során jó volt látni, hogy a TV és a számítógép korszakában a gyerekek technikai eszközök

nélkül sem unatkoztak, tudtak játszani a hagyományos játékokkal. Soha senki nem volt egyedül, mindenki megtalálta a társát a focihoz, tollasozáshoz, sakkozashoz vagy egyszerűen csak egy kis beszélgetéshez. Örö-münkre szolgált, hogy sok szülő elfogadta a meghívásunkat és kedd este meglátogatta a tábort. Így egészen népes közönség figyelhette a tábortűz mellett a gyerekek színvonalas produkcióit.

A négy csoport tolmácsolásában kértünk bocsánatot kisebb-nagyobb vétkekért az Úrtól, fogadkoztunk, hogy számos dologban megjavulunk és a gyerekek a kérések mellett azt is felismerték, hogy nagyon sok dologért kell köszönetet mondaniuk az Istennek.

Mivel a tábor résztvevői között többségben voltak a fiúk, nem maradhatott el a hagyományos foci-meccs sem. A játékot kicsik és nagyok, fiúk és lányok egyaránt élvezték. A meccs közben megérkező nyári zápor sem csökkentette a résztvevők lelkesedését, mi több, estére

a nap legnagyobb kalandjává vált a gyerekek értékelése alapján, hogy ugyan esett és dörgött az ég, de hosszasan csodálhattuk a zápor utáni szivárványt.

A sok támogatónak köszönhetően létrejött tábor felnőtteknek és gyerekeknek is emlékezetes marad. Mindannyian sok pozitív élménnyel let-tünk gazdagabbak a különböző programok során, sőt az őrangyalos játék alatt azt is megtanultuk, megérettük, hogy nekünk is jó, ha jót teszünk másoknak, játszunk, beszélgetünk másokkal. A tábor nem csak tovább erősítette a gyerekek között már meglévő barátságokat, hanem néhány új megszületését is segítette. •

LINKAJÁNLÓ:

A Pécsi Egyházmegye Ministráns Honlapja:
<http://ministranspecs.extra.hu/>

Esztergom FM 97,4

A Mária Rádió új frekvenciája

2008. augusztus 15-től Esztergomban és környékén is megszólal a Mária Rádió. E katolikus szellemiségű médium adása így újabb 83000 hallgatóhoz jut el. Néhány település az új vételkörzetből: Esztergom, Dorog, Nyergesújfalu, Tát, Lábatlan, Tokod, Szob, sőt több szlovákiai magyar lakta helységben is hallható lesz a rádió műsora.

A Magyarországon 2006. óta működő Mária Rádió a világ több, mint 50 országában jelen lévő katolikus médiahálózat tagja. Egyháztól és államtól jogilag és anyagilag független civil

MÁRIA RÁDIÓ

kezdeményezés. Kizárólag adományokból és önkéntes munkából tartja fenn magát. Garantáltan politika és reklám mentes. Műsorkínálatán imádsággal, hitéleti műsorokkal és hiteles példákkal tesz tanúságot arról, hogy a kereszténység a ma embere számára is értéket és kapaszkodót jelent.

„Esztergomi adónk üzembe helyezésével dunakanyari vételkörzetünk teljes

mértékben lefedetté válik.” - hangsúlyozta dr. Szabó Tamás a Mária Rádió elnöke.

„Mondani sem kell, hogy esztergomi frekvenciánk eszmei értéke milyen nagy, hiszen ősi kulturális és spirituális központról van szó” – tette hozzá Tóth Zsolt Ipoly ciszterci szerzetes a rádió igazgatója.

Nyitott templomok éjszakája

2008. szeptember 27. szombat 19.00-24.00

PROGRAMTERVEZET A PÉCSI BAZILIKÁBAN:

- 19.00 – A Székesegyház Kocsis László költő-kanonok verseiben
- 19.30 – kóruszene a Székesegyházban
- 20.00 – Az altemplomi lejárók románkori faragványai illetve a Zala György által készített rekonstrukciók bemutatása (Tillai Gábor történész) kivetítő segítségével
- 20.30 – gregorián ének az altemplomban
- 21.00 – Megemlékezés Janus Pannonius püspök temetkezése helyén (altemplom – versek ill. Kárpáti Gábor régész visszaemlékezése a püspök sírhelyének régészeti feltárásáról)
- 21.30 – zenei áhítat
- 22.00 – A Székesegyház reneszánsz korabeli műértékei (Szatmáry pasztofórium – bemutatja Tillai Gábor történész) illetve az ÉNY-i kápolnában az alabástrom epitáfium) + Lotz Károly neves festőművészünk falfestményei a Corpus Christi és a Jézus Szíve Kápolnában
- 23.00 - Orgonahangverseny

Egyházmegyei Családfórum

A remény eszközei a családban és az Egyházban

Kedves Családok!

Az idei évet a magyar történelmi egyházak a Biblia évének hirdették meg. Jó alkalom ez arra, hogy családi közösségeink kapcsolata megújuljon a Szentírással. Ünnepeljük, éljük meg, örülünk neki, hiszen ez Isten hozzánk írott szerelmes levele! Legyen tápláló erőforrásunk, mindennapi kenyerünk, és törjük meg ezt a kenyeret, osszuk szét a családban, közösségeinkben, barátainknak!

Szeretettel meghívjuk a családközösségek vezetőit az Egyházmegyei családfórumra, ahol a Biblia közösségteremtő erejével ismerkedhetünk meg.

A CSALÁDFÓRUM IDŐPONTJA: 2008. október 4. (szombat)

HELYSZÍN: Szent Mór Iskolaközpont, Pécs, Hunyadi út 9.

PROGRAM:

- 9⁰⁰-9²⁵ Érkezés
 9³⁰ Szentmise
 10¹⁵ Bemutatkozás
 10³⁰ Isten szól hozzám! Hogyan? A Biblia az életben, családban, közösségben
előadó: Csernus László és felesége
 11²⁰ Szünet

11³⁰ Imádság, Közösség, Küldetés – Mit jelent ez az életben?

előadó: Csernus László és felesége

12³⁰ Ebéd

13³⁰ Eszközüválasztás – tematikus műhelymunka

vezeti: Csernus László és felesége

15⁰⁰ Szünet

15⁰⁰ Megosztás

16⁰⁰ Hazautazás

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 2008. szeptember 24.

Kérjük, hogy ha nem tudátok eljönni, akkor a csoportból küldjétek képviselőt.

A szervezés megkönnyítése érdekében visszajelzést nemleges válasz esetén is kérünk!

JELENTKEZÉSI CÍM: Korom József Tel.: 06-30/378-35-69,

E-mail: jozsef.korom@eon-hungaria.com

Részvételekre feltétlen számítunk!

Szeretettel:

*Korom József és Kata,
 Dr. Tóth Gábor és Judit*

NYILATKOZAT

A Magyar Kolping Szövetség tudomására jutott, hogy Pécsen a József utcában működik egy Kolping névre hallgató óvoda és napközi otthon.

Tudomásunkra jutott továbbá, hogy a Magyar Katolikus Egyháztól távol álló Golgota Keresztény Gyülekezet is működik ezen cím alatt.

Mivel a Magyar Kolping Szövetség a Római Katolikus Egyházhoz közel álló civil szervezet, ezért elhatárolódunk a fent említett gyülekezettől, illetve az annak otthont adó óvoda és napközi otthon vezetésétől.

Megjegyezni kívánjuk még, hogy a József utcában Kolping név alatt működő intézmény a Magyar Kolping Szövetségtől nem kapott engedélyt a névhasználatra.

Kövesi Ferenc MKSZ DÉLI KÖRZETI PRÉZES,
Kovács László MKSZ VILÁGI ELNÖK

2008. augusztus 13.

PÁLOS BARÁTI KÖR PROGRAMJA

2008.09.26. péntek 18.00 óra

P. Dr. Kerényi Lajos
piarista

Budapest-Külsőferencváros,
Szent Kereszt Plébánia
plébánosa

Szentmise, majd bemut-
tatkozik a Piarista Rend.

A Pécsi Megyéspüspök, a Pécsi Egyházmegye
és a rokonság nevében az örök élet hitével tudatja, hogy

SZEBÉNYI SÁNDOR
ny. tamási plébános, kiérd. esperes

életének 86., áldozópapságának 63. évében
a Szent Lőrinc Gondozó Otthonban
2008. augusztus 11-én
szentségekkal megerősítve elhunyt.

Paptestvérünkért az engesztelő szentmiseáldozatot
augusztus 21-én (csütörtök) 14 órakor mutattuk be az ozorai templomban,
majd a feltámadás reményében helyeztük végső nyugalomra.
*Papi szolgálatát káplánként Regöly, Ozora, Hógyész, Vásárosdombó,
plébánosként Nagyszokoly, Tengőd, Magyarkeszi, Ozora, Tamási községekben végezte.*

R.I.P.

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE EGYIPTOM – JORDÁNIA ZARÁNDOKÚTJA A SZENT CSALÁD ÚTJÁN

2008. NOVEMBER 16-25.
10 NAP / 9 ÉJSZAKA

1. nap Budapest – Kairó
2. nap Kairó – Piramisok – Szfinx –
Egyiptomi Múzeum
3. nap Keresztény szent helye
Ó-Kairóban
4. nap Taba – Aquaba – Petra
5. nap Petra – Madaba –
Nebo-hegy – Amman
6. nap Amman – Holt-tenger –
Aqaba
7. nap Aqaba – Taba –
Szt. Katalin kolostor
8. nap Mózes hegy - Kairó
9. nap Wadi el Natrun
10. nap Kairó – Budapest

Részvételi díj: 243.000 Ft/fő
Információ: 72/513-057

A részvételi díj tartalmazza:

- Repülőjegyet oda-vissza útra
- Szállást kétágyas szobákban
4⁺-os szállodákban
- Félpanziós ellátást
- Programban jelölt ebédeket (3)
- Transzfereket
- Légkondicionált autóbust az
utazás teljes idejére
- A program szerinti összes belépőt
- Magyar nyelvű idegenvezetést
- Betegség, baleset és poggyász-
biztosítást (ATLASZ CLASSIC)

IFJÚSÁGI PROGRAMOK A PÉCSI EGYHÁZMEGYÉBEN

BOGÁDI SPORTNAP

Időpont: 2008. szeptember 27. 8:00-16:00

Helyszín: a bogádi templom és környéke

Információ (szeptember 1-től): www.lesz.info.hu / tel.: 20/7738-754

SZENT JEROMOS NAP

Időpont: 2008. szeptember 30.

Helyszín: a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola épülete

Információ (szeptember 3-tól): www.pphf.hu / tel.: 20/8230-789

72 ÓRA KOMPROMISSZUMOK NÉLKÜL

Időpont: 2008. október 24-26.

Ökumenikus, osztrák-magyar közös rendezésű program.

Információ (szeptember 15-től): www.72ora.hu / tel.: 30/2640-932

KERESZTÉNY IFJÚSÁGI SZILVESZTER

Időpont: 2008. december 31.

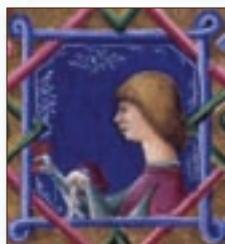
Helyszín: a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola épülete

Információ (december 1-től): www.lesz.info.hu / tel.: 20/7738-754

**A 2009-es év ifjúsági programjairól
információ (szeptember 1-től):
www.lesz.info.hu**

A Pécsi Egyházmegye millenniumára készülve tisztelettel meghívjuk az egykori pécsi püspök, **JANUS PANNONIUS**, a jeles humanista - költő újratemetésére, mely **2008. OKTÓBER 20-21-ÉN** lesz a Pécsi Bazilikában.

2008. OKTÓBER 20. HÉTFŐ

- 14⁰⁰ - **Ünnepélyes mandulafa ültetés**
Janus Pannonius emlékére a Püspöki Palota kertjében és a városfal mentén
- 15³⁰ - **A Bazilika megnyitása, tiszteletnyilvánítási lehetőség**
Janus Pannonius földi maradványai előtt
(A Bazilikát nyitva tartjuk mindaddig, amíg a hívek imádkozni vagy tiszteletet nyilvánítani szeretnének)

2008. OKTÓBER 21. KEDD

- 10⁰⁰ - **Emlékkonferencia** a Püspöki Palota konferencia termében
- 15⁰⁰ - **Püspöki szentmise**
A szentmisét követően temetés a Bazilika altplomában

KAPCSOLÓDÓ RENDEZVÉNYEK

- A Janus Pannonius Múzeum kiállításai, melyek az éjszaka folyamán is megtekinthetőek.
- *Képzőművészeti Osztály:*
Martyn-féle illusztrációk Janus Pannoniusról és verseiről
 - *Helytörténeti Múzeum:*
Receptek a reneszánsz korból
 - *Régészeti Múzeum:*
A Janus arc 3 dimenziós rekonstrukciója
 - *Természettudományi Múzeum:*
A mandula genealógiája
 - *Néprajzi Múzeum:*
Mandorlás Madonna ábrázolások

INFORMÁCIÓ:

E-mail: sajtoiroda@pphf.hu
Telefon: 72/513-030